

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ

У сучасних умовах істотно збільшується обсяг і постійно ускладнюється зміст професійної діяльності фахівця, що обумовлено динамізмом дійсності, поширенням інформаційних технологій на всі сфери життя й діяльності, загостренням екологічних проблем, процесами глобалізації економіки. З розвитком ринкових відносин в Україні фахівці все частіше будуть зустрічатися з необхідністю вирішувати принципово нові для себе завдання управління різноманітними нововведеннями як в галузі виробництва, так і в соціальній сфері. Цілком очевидно, що вирішення цих проблем мусить базуватися на засадах професійної етики.

На наш погляд, сучасний фахівець будь-якого напрямку має володіти такими найбільш важливими складовими професійної етики, як: комп'ютерна та екологічна етика; корпоративна та міжнародна етика; етика рекламування і презентації продукції; етика переговорів та прийняття рішень, розв'язання ділових конфліктів; а також соціальна відповідальність та інтелектуальна чесність. При цьому є важливим урахування культурних, релігійних та естетичних цінностей суспільства, де працює фахівець. Професійна етика сучасного фахівця – це не просто набір певних моральних стандартів, а інструмент аналізу та вирішення проблем його діяльності [1].

Навчити майбутніх фахівців бути творчими аналітиками, сміливо висловлювати свої думки, бути співробітниками й «вести за собою» команду в разі потреби, - все це неможливо здійснити, якщо спиратися у викладанні лише на лекції та підручники. Таку ефективну педагогічну місію виконують креативні форми навчання, серед яких особливе місце займає викладання за допомогою ситуаційних методів [2]. Ефективному впровадженню ситуаційного навчання професійної етики сприяє наступне.

1. Успішна підготовка з професійної етики можлива тільки в загальному контексті зі фаховим навчанням.

2. Професійна спрямованість ситуаційного навчання шляхом моделювання завдань предметного і соціального змісту майбутньої діяльності фахівців відповідно до їх спеціалізації.

3. Базові ситуаційні завдання, які використовують у навчальному процесі, мають бути побудовані на місцевому матеріалі, відомому викладачам і студентам.

Ситуаційне навчання професійної етики дає можливість студентам приймати безпосередню участь у розв'язанні проблем, які їм доведеться вирішувати в професійній діяльності. Активно обговорюючи та аналізуючи ситуаційні завдання, майбутні фахівці починають краще розуміти ідейну канву, проблеми, порівняно з тим, коли вони виступають в ролі пасивних слухачів лекцій або читачів різноманітних підручників [3].

Слід зазначити, що у процесі проведення занять з професійної етики доцільно використовувати методичний прийом з ефективного запам'ятовування інформації (Радіальне Мислення або Radial Thinking). Цей прийом з успіхом застосовується в багатьох навчальних закладах розвинених країн. Він базується на такій підставі: будь-яка інформація, котра надходить у наш мозок (подія, слово, образ), може бути подана графічно у вигляді сфери (ядра), від якої радіально поширюються тисячі імпульсів у кожен клітинку нашого головного мозку.

Грунтуючись на досягненнях нейропсихології, була розроблена концепція Радіального Мислення, в основу якої покладена розробка «Карти Мислення» (Mind Map). Термін «Радіальне Мислення» пов'язаний із процесом асоціативного мислення і означає поширення або рух у напрямку від центрального об'єкта [4]. При складанні «Карти Мислення» варто дотримуватися чотирьох основних принципів:

- 1) об'єкт дослідження розташовують у центрі «карти»;

- 2) головні теми, пов'язані з об'єктом, відображають радіально від центру;
- 3) надписи ключових слів пишуть друкованими літерами над радіально розташованими лініями;
- 4) менш важливі за значущістю теми також показують як відгалуження від радіальних ліній. Доцільно використовувати спеціальні лінії, що зв'язують основні та другорядні теми.

«Карта Мислення» має виявляти індивідуальність і може бути виконана з використанням естетичних засобів: різних кольорів, зображень, кодів. Вона допомагає зрозуміти інтелектуальну здатність студента до накопичення інформації й досягти ефективного використання цієї здатності. Це можна порівняти зі складеними безладно книгами, в яких важко розібратися, зі розставленою за темами літературою в бібліотеці. Зараз у мережі Інтернет можна знайти достатньо інформації щодо використання комп'ютерних програм, які допомагають швидко створити «Карту Мислення» стосовно будь-якого питання, яке аналізується.

Таким чином, навчальний процес має бути спрямованим не тільки на здобуття знань, умінь, практичних навичок, але і на формування особистості, що необхідно для успішної професійної діяльності. У реалізації навчального процесу має бути використано традиційні та нетрадиційні методи навчання, сучасні технології [5, С. 98, 112]. У зв'язку з цим набуває все більшого значення розвиток творчого потенціалу сучасного фахівця за допомогою ситуаційного навчання.

Література: 1. Коржуев А.В., Попков В.А. Современная теория обучения: Общенаучная интерпретация: Учебное пособие для вузов. – М. : Академический Проект, 2006. 2. Креативная педагогика: методология, теория, практика / Под ред. Ю.Г.Круглова. – М. : МГОПУ им. М.А.Шолохова, изд.центр «Альфа», 2002. 3. Профессиональная педагогика: Учебник для студентов, обучающихся по педагогическим специальностям и направлениям. – М. : Ассоциация «Профессиональное образование», 1997. 4. Mind Maps for Business: Revolutionize Your Business Thinking and Practice (Paperback). – BBC Active. – 14 Dec 2009. – 280 p. 5. Вища освіта України і Болонський процес // Навчальний посібник (за ред. В.Г.Кременя). – Тернопіль, 2004. – 384 с.